

Sport és tudomány - ez aztán a teljesítmény!

Recenzió Mácsár Gábor *Magyar Rendőr Sportalmanach* című könyvéről

MOLNÁR Katalin¹

Rendhagyó, de a témához illő kezdéssel élve, ha sportnyelven kellene jellemeznem az ajánlandó könyvet, azt mondanám: ütős. Ha a tudományos énem méltatná, akkor lehangolóan alaposnak és informatívnak mondanám. Költőileg pedig így: pompás alkotás. Ha egyszerű emberi érzésemet szeretném kifejezni, akkor irigylem a szerzőt. Egyrészt azért, hogy ilyen remek művet tudott létrehozni. És azért az akkurátus kitarításért is, amely igazi sportemberre vall. Nem véletlen a könyv mottóválasztása: „A sport megtanít becsületesen győzni vagy emelt fővel veszíteni. A sport tehát mindenre megtanít” (Ernest Hemingway). A *Magyar Rendőr Sportalmanach* szerzője sportoló, így ha hiszünk a mottónak, mindent tud. Vállalom, hogy a recenzens kissé elfogult. De van rá oka.

Mácsár Gábor 2020 novemberének végén keresett meg azzal a kérdéssel, hogy gondoznám-e elkészült könyve szövegét. Három hét alatt végeztem vele, mert bár nagy, aprólékos és nehéz munka volt, mégis szinte faltam, annyira lenyűgözött a tartalma. A nyelvi lektor a tömérdek betű mögött is igyekszik és sokszor képes meglátni a lényegét. Pontosan érzi, gyakorlatilag az első mondatokból, hogy milyen minőségű, értékű művet tart a kezében. Mácsár Gábor szövege elsöre megfogja az embert. Az a szakmai elhivatottság, az az alázatos tisztelet, alaposág és szeretet, amellyel témájához és az általa megírt száz évnyi magyar rendőri sporttörténelem hőseihez viszonyul, nagyon megkapó.

Nekikezdeni ennek a végeláthatatlannak tűnő vállalkozásnak, eleve nagy kalandvágyra vall. De egy karatésnak, aki 30 éve edzi testét, lelkét, szellemét, bírnia kell a tempót. Azt, amit egyébként magának diktál. Ezt a könyvet ugyanis nem rendelte meg tőle senki. Nem kérték, hogy írja meg. Sőt, el tudom képzelni, hányan bánják, hogy nem nekik jutott eszükbe. Persze megírhatta volna bárki más, ha lett volna annyi, három éven át szünni nem akaró kíváncsisága, amellyel a kutató könyvtárak mélyéről kitermeli, összegyűjti és rendszerezi a tömérdek névhez tartozó apró adatot, évszámot, helyszínt, helyezést. Mácsár Gábornak volt, még akkor is, ha fáradozásáért senki nem fizetett neki, míg ő igen, s nem is keveset. Idejét, energiáját, szívét-lelkét tette és írta bele, hogy végül magánfinanszírozásban adja ki

¹ PhD, egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, e-mail: molnar.katalin@uni-nke.hu

ezt a kivételes gyűjteményt. Egy vérbeli küzdősportos szívós kitartása kellett ahhoz, hogy képes legyen végigmenni azon az úton, amely idáig vezetett.

Amikor fölfogtam e gigantikus vállalkozás lényegét, arra gondoltam, mennyire örül majd neki mindenki, akinek a kezébe kerül. Naivan azt hittem, sokan fognak majd bábáskodni a kiadása körül, s akiknek a nemes ügy – tudniillik a magyar rendőri sporttörténet száz éve – már csak hivatalból is fontos kell legyen, nyilván tenni fogják a dolgukat. Ennek a könyvnek mielőbb meg kell jelennie! Sőt, már 2020-ban illetett volna kitenni az akkor százéves magyar rendőrség legfényesebb kirkatába. Mert mutasson nekem valaki a nagyvilágban még egy olyan nemzetet, aki ennyi – több mint 700! – sikeres és ilyen fényes eredményű rendőr sportolót képes felmutatni! De semmi nem ilyen egyszerű. Egy év két hónap telt el, míg a kéziratból nyomtatott könyv lett, hiszen csak 2022. március 9-én kaptam meg a szerzőtől a dedikált példányomat. Nem akarnék ünneprontó lenni azzal, hogy részletezem, mi tart ennyi ideig mifelénk. Szerintem sok író ember pontosan tudja. Aki meg nem, az jobb is, ha megmarad a boldog tudatlanságban. Örüljön, hogy az életnek a könyvkiadással járó árnyoldalait nem ismeri, és neki csak a szép, friss nyomdafesték illatú végeredmény jut, ami egyébként a folyamatban igencsak meggyötört szerzőkkel is képes feledtetni a nehézségeket.

Mindenekelőtt tehát örvendezzünk, hogy végre kézbe vehető a lenyűgöző tartalomhoz kivitelében is méltó, impozáns almanach. De a külsínről majd később, kezdem inkább a belbecssel.

A szerzői előszó után négy vezetői ajánlás indítja a kötetet. Az országos rendőrfőkapitány, a Rendőrség Tudományos Tanácsának elnöke, a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ igazgatója és a Magyar Rendészeti Sportszövetség ügyvezető elnöke, egyben a Fejér megyei rendőrfőkapitány elismerő szavaiból kiderül: így egyben látván a munkát, őket is lenyűgözte és büszkeséggel töltötte el ez a rengeteg sporteredmény, amelyet rendőreink értek el. A szerzőnek a kötetet záró köszönő szavai remélhetőleg nem csak a múltra érvényesek. Azokat jelen és jövő idejűvé fordítva kívánom, hogy az éppen regnáló és mindenkori vezetőink ismerjék fel a testnevelés és a sport fontosságát, és kiemelten támogassák a küzdősportok – és minden más sportág – gyakorlását és lássák meg annak jelentőségét a rendészeti munkában.

Az 1. fejezet mivel is indulhatna mással, mint *Rendőri sportemlékezettel*. Sport – kultúra – hagyomány. Ez a három szó fémjelzi azt a követendő szemléletet, amely mélyen áthatja Mácsár Gábort, amit mi sem bizonyít jobban, mint ennek a hiánypótló munkának az elvégzése. Áttekinti azt a fejlődéstörténetet, amely a rendőrségi testnevelés és sport propagálásának módjaiban és megjelenítési formáiban az elmúlt száz évben végbement. Kis magyar sportbibliográfiát tár elénk, s külön részletezi a magyar rendőrség legnagyobb sportkomplexumának, a Rendőrség Oktatási és Kiképző Központ Képzésigazgatási Szervek Rendészeti Szabadidő- és Sportcentrumának funkcióit, történetét egészen napjainkig. A leírtakat az I. számú képgaléria segít láttatni is.

A 2. fejezet *Magyar rendőri sporttörténelem* címmel – a II. számú képgalériával illesztve – azt adja, amit ígér: egy viharos évszázad békeidőkből zajló sporteseményeit sorolja elő. Akár ha egy történelemkönyvet olvasnánk, kivonatolva és nem mellesleg érdekesen és élvezetesen felsejlik benne a teljes magyar história. Nem tévedés! Zrínyi Miklós költő és hadvezér atlétikát, gyaloglást, úszást és futást propagáló írásaitól, Mária Terézia *Ratio Educationis*-án és a Magyar Királyi Csendőrség, a Magyar Honvédség, a Pénzügyőrség, a Képviselői Őrség, a Koronaőrség és a büntetés-végrehajtás tagjainak katonai és kondicionális képzésén át egészen a rendszerváltás előttig tartó belügyi szpartakiádókig. De a rendszerváltásnál nem áll meg a sportidézés, természetesen, hiszen ami azóta történt, már az is 31 évet ölel fel. Érdekes adalék a 128–134. oldalakon kigyűjtött sportszakirányítók, magyar vezetők által betöltött hazai, európai és világszövetségi funkciók, szövetségek, tagtestületek, alapítványok és egyesületek, valamint az itthon rendezett versenyek és bajnokságok listája, a III. számú képgalériával kiegészítve.

A szerző vélhetően a saját sportága miatti elfoglaltságának köszönhetően – mielőtt minden sportági eredményt és sportolót földolgozott, ennyit igazán engedjünk meg neki – *A küzdőművészetek jelentősége a testületben* címmel külön fejezetben foglalkozik a karate, a sportkarate (nem vállalom, hogy kifejtem a különbséget, de a könyvből kiderül), a jujitsu és a judo képviselőivel. A IV. számú képgalériában tehát igazi keményfiúkat láthatunk – ami talán nem lepi meg a mégoly jámbor olvasót sem. Hiszen az ismertetésből az is egyértelmű, miért van éppen ezeknek a sportágaknak különös jelentőségük a rendőri munkában.

Összesen nyolc, római számmal ellátott képgaléria készült, tematikus válogatást kínálva ezzel az olvasónak, ha éppen így kívánna valakit konkrétan megkeresni a kötetben szereplő sportolók között. De a 313–319. oldalak között, hét oldalon keresztül szervezeti hovatartozás szerint rendezve is megtaláljuk a Belügyminisztérium sportmozgalmában tevékenykedők névsorát. A legékesebb tabló talán az olimpikonok 23 főből álló arcképcsarnoka (217. o.), amely a 21 olimpiai bajnok rövid bemutatásával és az eredményeiket részletező táblázattal együtt a 4. fejezetben található. Ki gondolná, hogy ennyi olimpikkal büszkélkedhet a magyar rendvédelem?

A szerzőnek arra is volt gondja, hogy külön fejezetet szenteljen a *Sport és egészségmegőrzés* témájának (5. fejezet), azon belül szólva a relatív időről, az életminőségről, a munkahelyi egészségfejlesztésről, a testnevelésről, de még a sportsérülésekről és megelőzésükről is. Sőt, mivel a könyv írásának finise a járvány időszakára esett, egy oldal terjedelemben a pandémia alatti sportolásról is olvashatunk.

Mácsár Mini alcímmel a 331. oldalon kezdődik az összesen 162 sporttudományi rendészeti terminológiát tartalmazó és magyarázó 6. fejezet. A kötetet köszönetnyilvánítás és egy négyoldalas forrásjegyzék zárja.

A lenyűgözően gazdag tartalomhoz a forma is jól illeszkedik. A műszaki szerkesztés Protzner György keze munkája, a nyomdai kivitelezés a Pauker Holding Kft.-t dicséri. Az arany színű címfeliratot és Sárkányölő Szent Györgyöt ábrázoló mélykék,

keménytáblás borító elegánsan fogja közre a 366 oldalas belívet. Jó érzés lapozni a selymesen fényes papírt. Megnyugtatók a fejezeteket elválasztó, apró fehér sportfigurákkal díszített és a képek háttérét adó tejeskávé színű lapok. Nemcsak esztétikus, de szembarát is lett az egész tördelés, áttekinthető az eredményeket felsorakoztató táblázatok, jól kiugranak a szövegkiemelések, izlésesek a címstílusok, és könnyen olvashatók a képfeliratok. Igényes kivitelűek és jól láthatók a színes fotók, mert fontos, hogy kivehető és felismerhető legyenek a rajtuk szereplő személyek. Öröm volt közülük jó néhányat felismerni, kollégáim, tanítványaim számosan. Volt, akiről tudtam, hogy eredményes sportoló, volt, akiről csak sejtettem, de akadt meglepetés is.

Ezzel kapcsolatban van egy személyes történetem. Nem állítom, hogy minden képre és a rajta szereplőre emlékszem, hisz ez lehetetlen is. Úgy vélem, erre csak a szerző képes – aki nem hiszi, vizsgálta le őt, szerintem állna elébe a kihívásnak. Nem tudom, hogyan fogja győzni a kiadványban szereplőkkel a könyvek átadásakor a fotózkodást (ennek dokumentálása a Facebookon hetek óta látható). Dehogynem tudom. Úgy, hogy van állóképessége. De van más kondicionáló eszköz is: bizonyos sok erőt és örömet ad megannyi mosolygó, boldog arc! De vissza a történetemhez. A 183. oldalon szerepel Fekete Csaba karatebajnok. Körülbelül egy évvel ezelőtt beszélgetek egy kedves kollégával az irodája ajtajában, amikor jön egy másik, aki körbekísér egy ismeretlen urat az egyetem folyosóin, s akivel találkozunk, odaviszi őt bemutatni neki. Megállnak előttünk is. A nyílt tekintetű férfi mondja a nevét, én nyújtom felé a kezem, s kissé szemtelenül így szólok neki: „Jelentkezem, Tábornok Úr! Ön nem tudja, hogy én ki vagyok, de én igen! Ön Fekete Csaba karatebajnok, fényképről, egy könyv lapjairól ismerem! Pár hónapja láttam ott az egyik büszkeségtablón, s emlékszem.” Meglepett mosolyát azóta se feledem. Eltelt pár hónap, és vendégszerzője lett digitális beszélgetőkönyvemnek. Mára doktorandusz tanítványaim között tudhatom, sőt, immár lelkes oktató kollégáink egyike. Ráadásul kiderült: földik is vagyunk, szomszéd falvakból származunk. Ilyen kicsi ez a világ. Lefogadom, hogy ilyen hétköznapien egyszerű használat a könyvnek a szerző se számolt.

Egy szó mint száz: Kedves Gábor! Gratulálok e nagyszerű ötlet szép kivitelezéséhez, és köszönöm, hogy részese lehettem az elkészítésének. Talán nem nehezítettem a dolgot az apróbb-nagyobb fogú fésűmmel, amellyel szövegzuhatagod kiálló hajszálait egyengetni igyekeztem. Örüljön az a rendőrség, amelynek ilyen sok munkatársa ennyi fantasztikus sporteredményt gyűjtött össze száz év alatt! Annak pedig még inkább, hogy valaki ilyen díszes keretbe foglalva mindezt a nagyközönség elé tárta.

IRODALOMJEGYZÉK

Mácsár Gábor: *Magyar Rendőr Sportalmanach*. Budapest, Defence For Life Képzési Kft., 2021.